

הדרשה השבועית

הרב אפרים כחלון שליט"א

שיחות מוסר ודרשות
על סדר פרשיות השבוע

פרשת

כי תצא

הוצאת ארגון "בעזרת השם"

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פְּרִשֵׁת כִּי תִצָּא

וְאֵיךְ לַהֲנוֹת בַּחַיִּים?

בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה

בַּפְּרִשֵׁת הַשְּׁבוּעַ אָנוּ לוֹמְדִים עַל בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה (דְּבָרִים כ"א, יח וְהִלָּאָה), כְּדֵי 'לְזַכּוֹת' לַתֹּאֵר הַזֶּה הוּא צָרִיךְ לַשְׁתּוֹת חֲצִי לֶגַיִן, כֶּ - 300 סמ"ק יֵינ, וְלֵאכּוֹל תְּרִטִימֵר בָּשָׂר, כֶּ - 240 גְּרָם, וּבָגִיל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה יוֹם אֶחָד, וּבַתּוֹךְ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מִגִּיל זֶה (עֵינ בְּרַמְבַּ"ם בְּהִלְכוֹת מַמְרִים פָּרָק ז הִלְכָה ה - ו). וְסוֹפוֹ שֶׁל אוֹתוֹ בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה שְׁסוֹקְלִים אוֹתוֹ (עֵינ דְּבָרִים כ"א, כ"א).

הַגְּמָרָא (בְּסִנְהֶדְרִין דִּף ע"א עמוד א) אוֹמְרֵת, שֶׁלֹּא הֵיָה וְלֹא יִהְיֶה כְּזֶה מִקְרָה שֶׁל בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה, וְהַפְּרִשָׁה הַזֹּאת נִתְּנָה לְדָרֵשׁ וְקַבֵּל שְׂכָר. מִכֵּיּוֹן שֵׁישׁ כָּל כֶּךָ הִרְבֵּה פְּרִטִים בְּדַקִּיּוֹת שֶׁל הַבֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה שֶׁקָּשָׁה מְאֹד מְאֹד שֶׁתִּהְיֶה כְּזֹאת מְצִיאוֹת.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, שֶׁהֵרִי אִם הַתּוֹרָה הֵיָתָה בְּאֵמֶת רוֹצֶה לְכַתֵּב לָנוּ דְּבָרִים רַק שֶׁל 'דָּרֵשׁ וְקַבֵּל שְׂכָר', הֵיָתָה כּוֹתֵבֶת חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים שֶׁל מְלֹאכֵי מְרוֹמִים, מַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה, וְכִדּוּמָה, דְּבָרִים שֶׁבְּאֵמֶת אֵין בָּהֶם שׁוּם מִשְׁהוּ מַעֲשֵׂי בְּשִׁבְלֵנוּ. וּמִזֶּה שֶׁפָּחְרוּ דְּוָקָא אֶת הַנוּשָׂא הַזֶּה שֶׁל בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה, מִשְׁמַע שֶׁבְּאֵמֶת הַבֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה עֲצָמוּ וּבְחֻבַּת הַדְּרִישָׁה וְהַלְמוּד יֵשׁ בּוֹ דְּבָר מַעֲשֵׂי בְּשִׁבְלֵנוּ.

ואיך להנות בחיים

אכילה לשם שמים

וכשנתבונן נראה שכנגד הבן סורר ומורה הגמרא (בפסחים דף נז עמוד א, ובכריתות דף כח עמוד א) מביאה, שהיה כהן גדול שהיה אוכל ארבעים סאה גוזלות בקנוח סעודה (לפי רבי חיים נאה זה 331 ליטר, ולפי החזון איש זה 648 ליטר), כמיות אדירות של עופות. ומימיו, לא היה נותר במקדש. לקרבן יש זמנים עד מתי צריך לאכל אותו: אם זה שלמים - שני ימים וליילה אחד (זבחים פרק ה משנה ז). אם זה קרבן פסח - עד חצות (שם משנה ח). והוא היה דואג שלא יהיה נותר, והיה אוכל את כל הבשר בבית המקדש. ויצאה כמין בת קול מהעזרה, שהזמינה את אותו כהן שיבא לאכל מקדשי שמים.

ובמה הוא שונה מהבן סורר ומורה?

שתי תפיסות קיצוניות

יש אנשים שאומרים: "מה פתאום להנות בעולם הזה? העולם הזה נועד לסבל! אי אפשר להנות". ומנגד יש שאומרים: "רק להנות! וכמה שיותר". "אכול ושתו כי מחר נמות" (ישעיה כב, יג) יש עדות מסומות שבשבילם אם אתה מביא שניצל אתה לא בשרי בכלל, אומרים לך "זה לא ילבש גבר שמלת אשה", מה אתה אוכל שניצל, מה אתה אשה? אוכלים בשר!".

ומצד אחד הקדוש ברוך הוא ברא עולם כל כך יפה עם הרבה הנאות מתרות, ומצד שני נצטוינו "והתקדשתם והייתם קדשים" (ויקרא יא, מד), 'קדש עצמה במתן לך' (יבמות דף כ עמוד א) והא כיצד?

פְּרִשְׁת כִּי תִצָּא

הכל תלוי בכּוֹנֵה

והתשובה פשוטה, הכל תלוי בכּוֹנֵה בשַׁעַת האֲכִילָה, האֵם כּוֹנֵתָה לְשֵׁם שְׁמַיִם - "רבונו של עולם, אָנִי אוֹכֵל עֲכָשׁוּ סְטִיִּיק שֶׁהַבָּשָׂר הוּא מְחֻזָּק וְאֲנִי רוֹצֵה אַחַר כֶּךָ לְלַמֵּד טוֹב, וְלַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנְךָ, וְזֶה מֵה שֶׁמְשַׁבְּיעַ אוֹתִי". ובשַׁעַת הַפְּרִכָה הָאָדָם אוֹמֵר וּמְכַוֵּן: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' - אֲדוֹן הַכֹּל, הָיָה הוּא וַיְהִי, אַתָּה מְקוּר כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַשְּׁפַע, אֱלֹהֵינוּ - אַתָּה תִקְיָה וּבַעַל הַיְכָלָת וּבַעַל כָּל הַכַּחוֹת כָּלָם, מְלֶךְ הָעוֹלָם - אַתָּה בּוֹרָא עוֹלָם הַמְּלֶךְ שֶׁל הָעוֹלָם, "שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ" - הַכֹּל נִהְיָה בְּדַבּוּר שְׁלֹךְ, גַּם הַסְטִיִּיק הַזֶּה, גַּם הַפְּרָה. וְכָל הַהֲתַנְהוּלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הִיא עַל פִּי הַרְצוֹן הָאֱלֹקִי, גַּם מֵה שֶׁהַפְּרָה נוֹלְדָה וְגִדְּלָה וְאָכְלָה עֹשֶׁב עַד שֶׁזֶה הַגִּיעַ לְצַלְחַת הַכֹּל הוּא מֵאֵת הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא. אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ. קַל וְחֹמֵר אִם זֶה סְעוּדַת מְצוּהָ, סִיּוּם מְסַכָּת, אוֹ אֶפְלוּ סִיּוּם פְּרָק! רַבִּי יוֹסֵף מִשְׁאֵשׁ זצ"ל כּוֹתֵב: 'שְׁבַשְׁנִים הַטּוֹבוֹת הֵינּוּ עוֹשִׂים סְעוּדָה עַל כָּל סִיּוּם פְּרָק, וְרַק אַחַר כֶּךָ כְּשֶׁהֲתַקְלַקְל הַזְּמַן עֲשׂוּ סְעוּדָה רַק עַל סִיּוּם מְסַכָּת שְׁלֵמָה. מְסַכָּה!' (שו"ת מִים חַיִּים סִימָן קַעֲט עֲמוּד קִנְג).

לְדַגְמָא, בְּמְסַכָּת שֶׁבַת עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה פְּרָקִים - תַּעֲשֶׂה עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע מְסַבּוֹת, וְעוֹד מְסַכָּה גְדוֹלָה בְּסִיּוּם. הַתּוֹרָה אוֹהֶבֶת מְסַבּוֹת כְּשֶׁמְדַבֵּר בְּמְסַבּוֹת שֶׁל מְצוּהָ, וְזֶה הֵיִסוּד שֶׁכְּתוּב 'כָּל מַעֲשֶׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם' (אָבוֹת פְּרָק ב מִשְׁנָה יב). אַתָּה אוֹכֵל אֶת זֶה, אַתָּה עוֹשֶׂה אֶת זֶה, אַתָּה נִהְנֶה מִזֶּה? אֵינְךָ בְּעֵינָה שֶׁתִּהְנֶה מִזֶּה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא רוֹצֵה שֶׁתִּסְבֵּל. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא רוֹצֵה שֶׁתִּהְיָ סִגְפּוֹן.

ההקפדה של התורה

וזה מה שהגמרא מלמדת אותנו: 'תניא, רבי יוסי הגלילי אומר:

ואיך להנות בחיים

וכי מפני שאכל זה תרטימר בשר ושתה חצי לג יין האיטלקי אמרה תורה יצא לבית דין לסקל? אלא, הגיעה תורה לסוף דעתו של בן סורר ומורה, שסוף מגמר נכסי אביו ומבקש למודו ואינו מוצא, ויוצא לפרשת דרכים ומלסטם את הבריות. אמרה תורה: ימות זכאי ואל ימות חייב' (סנהדרין דף עב עמוד א). הרי שאין אסור בעצם האכילה, אלא בהנאה כמטרה בפני עצמה, שאם אין לו את ההנאה הזו הוא מוכן למסור נפש עליה, שאם לא למה לו חיים, ועל זה הקפידה התורה.

מלאך או שרף?

היה בזמן האדמו"ר מקוצק זצ"ל שהיה לפני כמאתים שנה אדמו"ר צדיק ומפרסם שהיה צם משבוע לשבוע, אבל בשבת כל מה שמביאים לו הוא אוכל. האדמו"ר מקוצק הכיר בגדלותו ובקדשותו, והזמין אותו אליו לשבת. אותו אדמו"ר סרב בטענה: שלא יהיה מספיק אכל בשבילו!. האדמו"ר מקוצק התחייב להביא שפע של אכל לשלחן השבת. הוא בקש מכל חסידי קוצק להשתתף בארוח של אותו אדמו"ר קדוש. וכלם הביאו שפע מאכלים "איש כמתנת ידו" (דברים טז, יז) לכבוד האדמו"ר.

ובשבת קודש הגיע האדמו"ר האורח הגיע, עושה קדוש, "יום הששי", שותה את היין. נוטל ידים מברך ומתחיל לאכל את החלות, ולאט לאט גומר את החלה הראשונה, ולאחריה גם את החלה השנייה של הלחם משנה, ולאחר מכן את שאר החלות שהחסידים היו צריכים לאכל. כשהגישו את הסיר של הדגים, חכו שהאדמו"ר יאכל וישאיר 'שיריים', אבל הוא אכל את כל

פְּרִשְׁת כִּי תִצָּא

הסיר, ולא נשאר כלום. החסידים התפלאו איך יתכן הדבר הזה?

הנדרו החסידים להגיש לו את המרק והוא אוכל את כל מה שמביאים לו והסיר נגמר, לאחר מכן הוא עובר לעופות עוף אחרי עוף "עודו בכפו? בלענה" (עין ישעיה כח, ד), וכשהוא מסים הוא שואל: "אם יש עוד משהו לאכל?", והם מגישים לו את החמין של מחר, ולאט לאט יורד המפּלס של הסיר מול עיניהם המשתאות של החסידים, וכשסים קנח אותו אדמו"ר בכל מה שהיה מיצע לסעודה שלישית ו'מלוה מלכה', וכשהודיעו לו החסידים שהאכל נגמר הוא פנה אל האדמו"ר מקוצק ואמר לו: "אמרתי לכבודו שהאוכל לא יספיק!" האדמו"ר מקוצק היה מפתע מאד ואמר לו: "ידעתי שהרב מלאך, אבל לא שרף!" אותו אדמו"ר קדוש ידע איך להפך את כל האכל לאכילה רוחנית שלא תופסת מקום מעין המן שהיו אוכלים אבותינו במדבר (עין ביומא דף עה עמוד ב).

בְּשֵׁם ה' נִזְכִּיר

ומכאן מגיעים גם כן לשאר ההנאות המתרות, אמר לי פעם אחד: "אסור ללכת למלונות, אסור להנות ממלונות", אמרתי לו: "כתוב בתורה שמשה רבנו הלך למלון - ו'יהי בדרך במלון'" (שמות ד, כד). אז הוא אמר לי: "כן, אבל שם כתוב 'ויבקש ה' המיתו'" (שם). איזו טעות היתה לו, הלא חז"ל מפרשים שמשה רבנו נענש על שבטל מצות מילה לבנו (רש"י שם), והוא הגיע מזה

ואיך להנות בחיים

לחייב מיתה למי שהולך לבית מלון - זו לא תורה! זה סלופ!

אין בעיה ללכת לבית מלון, אין בעיה ללכת לכל מקום שאתה רוצה, רק בלי לבטל מצוות, לא לבטל תפלה בצבור, לא לבטל תפלין, לא לבטל תפלה, כמוכּן לא לבטל ענינים של קדשה. תלך למקומות שאין חשש פריצות. ואם אתה יכול לבוא ולהנות מההנאות המתרות - אשריך בעולם הזה. הקדוש ברוך הוא שמח: "תראו את הבן שלי, ישראל אשר בך אתפאר, נהנה מההנאות שעשיתי בעולם, והוא נהנה רק באפן המתר ולא נכשל בדברים אסורים".

יש על זה גם ראיה מדברי הירושלמי (בקדושין פ"ק ד הלכה יב), שאומר: עתיד אדם לתן את הדין על כל מה שראת עינו ולא אכל. מה הפרוש 'עתיד אדם לתן את הדין'? וכי חסרות עברות להעניש אותו? מה עם בטול תורה? מה עם תפלה לא בכונה? אתם יודעים מה זה תפלה בלי כונה? כל אדם בתפלה מטיל, המחשבה שלו מטילת בכל המקומות. הוא רק מתחיל "ה' שפתי תפתח" - הראש שלו כבר בפריז בשאנז אליזה. רוצה להגיע לבניו יורק, "ברוך אתה ה' אלקינו ואלקי אבותינו" - והוא כבר נמצא שם בבניו יורק. הנה אומר על זה הרב יעקב גלינסקי זצ"ל, שנה מה שכתוב "אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלקינו נזכיר" (תהלים כ, ח) כל אחד שרוצה להגיע ממקום למקום, הוא צריך רכב או סוסים, אבל "אנחנו בשם ה' אלקינו נזכיר" - רק אומרים "ה' שפתי תפתח" - כבר נמצאים בכל המקומות בעולם. הנה אדם אחד שאחרי שסיים שמונה עשרה הגיע חבר שלו, אמר לו: "או, ברוך הבא! שלום עליכם! מה שלומך?" אומר לו "מה אתה רוצה עכשו? אני פה!" אומר לו

פְּרִשְׁת כִּי תֵצֵא

”כֵּן, אֲבָל רְאִיתִי שֶׁבְּתַפְּלָה שֶׁלָּךְ הֵייתָ בְּנִי יוֹרֵק, בְּאִיטְלִיָּה, בְּסִפְרָד, הֵייתָ בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת”. מִסִּפְרִים שֶׁפַּעַם אַחַת אָדָם בְּאֲמִצְעַת הַתַּפְּלָה שָׁלוּ רְאוּ אוֹתוֹ מִסְּמֵן עִם הָאֲצָבָעוֹת שֶׁתִּים, שֶׁתִּים, וְלֹא הִבִּינוּ מַה זֶה שֶׁתִּים שֶׁתִּים? מַה זֶה, תְּנוּעָה חֲדָשָׁה בְּאֲמִצְעַת שְׂמוֹנָה עֶשְׂרֵה? אַחֲרֵי הַתַּפְּלָה שֶׁאָלוּ אוֹתוֹ מַה זֶה, וְהוּא אָמַר לָהֶם: ”אֵיךְ שֶׁהִתְחַלַּתִּי ‘ה’ שֶׁפְּתִי תִפְתָּח” - הַמָּח שְׁלִי כְּבָר טָס, בְּחֻרְתִּי לְטוֹס לְנִי יוֹרֵק. בְּדֶרֶךְ אֲנִי מְגִיעַ לְדִיוּטֵי פְרִי וְשֵׁם בְּדִיוֹק רְצִיתִי לְקִנּוּת סִיגְרִיּוֹת. שֶׁאֵלָה אוֹתִי הַמוֹכֶרֶת כְּמָה פְּאֻקְטִים סִיגְרִיּוֹת אֲנִי צָרִיךְ, אֲבָל הֵייתִי בְּאֲמִצְעַת תַּפְּלָה וְלֹא יָכַלְתִּי לַעֲנוֹת, אֲזוֹ סִמְנַתִּי לָהּ עִם הָאֲצָבָעוֹת ‘שֶׁתִּים, שֶׁתִּים’. זֶה נִקְרָא ”אֵלָה בְּרֻכָּב וְאֵלָה בְּסוֹסִים וְאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם ה’ אֱלֹקֵינוּ נִזְכִּיר”. בֶּן אָדָם הָרֵאשׁ שֶׁלוֹ בְּדִיוּטֵי פְרִי בְּאֲמִצְעַת הַתַּפְּלָה. אֲזוֹ יֵשׁ הַרְבֵּה דְבָרִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יָכוֹל לָבוֹא וְלִתְפֹּס אוֹתָנוּ. וְמַה אוֹמֵר הִירוֹשָׁלַיִם? ”עֲתִיד אָדָם לִתֵּן אֶת הַדִּין עַל כָּל מַה שֶׁרְאַתָּה עֵינֵינוּ וְלֹא אָכַל”. וְכַמְבָּאָר בְּמִדְרָשׁ (רַבָּה פְּרָשָׁה ז סִימָן יג) ‘בְּשִׁעָה שֶׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אָדָם הָרֵאשׁוֹן נָטְלוֹ וְהַחֲזִירוֹ עַל כָּל אֵילָנֵי גֵן עֵדֶן וְאָמַר לוֹ רְאֵה מַעֲשֵׂי כְּמָה נְאִים וּמִשְׁבַּחֵינּוּ הֵן וְכָל מַה שֶׁבְּרָאתִי בְּשִׁבְלֶךָ בְּרָאתִי, תֵּן דַּעְתְּךָ שֶׁלֹּא תִקְלַקֵּל וְתִחַרֵּיב אֶת עוֹלָמִי’.

רַבִּי בְּדוּרוֹ

יֵשׁ כְּמָה שֶׁיִּשְׁאָלוּ: הֲרִי רַבִּי לֹא נִהְנֶה מִהָעוֹלָם הַזֶּה, וְלִפְנֵי פְטִירָתוֹ זָקַף עֶשֶׂר אֲצָבָעוֹתָיו כְּלָפֵי מַעְלָה וְאָמַר: ”לֹא נִהְנֵיתִי מִהָעוֹלָם הַזֶּה אֲפִלוּ בְּאֲצָבָע קִטְנָה!” (כְּתוּבוֹת דָּף קד עַמּוּד א), אֲנַחְנוּ בְּדוּר הַזֶּה לֹא בְּדִרְגָּה הַזֹּאת. וְעַקֵּר הָעֲבוּדָה בְּדוּר לְהִרְאוֹת לְכָלֶם, ”שְׂדוּרְשֵׁי ה’ לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב” (תְּהִלִּים לד, יא) שְׁחַיֵּי תוֹרָה הֵם

ואיך להנות בחיים

חיי ההנאה המשלמת, ומי שיש לו חיי תורה יש לו גם עולם הזה וגם עולם הבא. "הבטחים בה' כהר ציון לא ימוט לעולם ישב" (תהלים קכה, א),

זה עקר החנוכה ועקר ההנהגה שצריך ללמד ולחנך את הילדים, שלומדי התורה ה' הוא נחלתם וה' מספק להם די ספוקם ודי צרכיהם (עין ברמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק יג הלכה ג)

ולכן אפלו שהתוספות בכתבות (שם דבור המתחיל לא) מביאים בשם המדרש (עין בתנא דבי אליהו רבה פרק כו) 'עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו', כשאדם מכניס בכל הנאותיו פונות לצרף מצוה ותועלת, הוא הופך את אכילתו והנאותיו לעבודת השם, הכל תלוי בפוננה.

יציאה לחו"ל

אחד מגדולי הדור הגאון הרב ואזנר זצ"ל, שאלו אותו אם מתר לצאת לטייל בחוץ לארץ, והוא ענה: "שמעקרה הדין אסור, אבל אם האדם הולך ומתכוון להנות מנפלאות הבריאה - מתר" (שבט הלוי חלק ה סימן קעג). מה ההסבר בזה? שכשאדם יוצא להתפעל מהבריאה זו מצוה - ולצרף מצוה מתר לצאת מארץ ישראל. וזו דרך הישרה שייבר לו האדם, במיוחד בחנוכה עם ילדיו. ואדם שלוקח את כל המשפחה שלו לבית מלון, כמוכך כשאין חששות של צניעות, כשרות וכדומה, ושומר עליהם, אשריו ואשרי חלקו. ובמידה אם הם בחורי ישיבה והם צריכים לנפש קצת, "וקו' ה' יחליפו כח" (ישעיהו מ, לא) והוא לוקח אותם לטייל במקום כשר הוא יכול אפלו לשלם את זה מכספי מעשר.

פְּרִשְׁת כִּי תֵצֵא

וְגַם אִם הַמָּצֵב הַפִּינֹנְסִי שֶׁלוֹ לֹא מֵאֲפָשֶׁר, לְעוֹלָם לֹא יִתְלֶה אֶת אֵי הַיְצִיָּאָה בְּזֶה שֶׁהַמָּצֵב בְּפִרְנֹסָה קָשָׁה, כִּי "לִפְתַּח חֲטָאת רוּבֵץ" (בְּרֵאשִׁית ד, ז) שְׁיִגְרֵם לְבְנֵי בֵיתוֹ לְהִבִּין כְּאֵלוֹ הַתּוֹרָה חֲלִילָה, אֲשֶׁמָּה בְּמָה שָׁהֵם לֹא הוֹלְכִים, וַיִּחַפֵּשׂ תַּחֲלִיפִים רְאוּיִים וְהַגְנִים, "וַתִּשְׁוְעָה בְּרוּב יוֹעֵץ" (מִשְׁלֵי יא, יד).

הַשְּׁפָעַת הַחֲנוּךְ

אָמַר לִי יְדִידֵי הָרֵב בְּנִימִין אֱלִימִי שְׁיַחֲיָה - הוּא בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנִים עֶזֶר וְסִיעָה לְאֵלֶי פִי בַחֲוָרִים מְכַל הַסְּגוּנוֹת - "מִהַנְּסִיּוֹן שְׁלִי אָנִי רוֹאָה שֶׁכָּל מִי שֶׁלֹּא דָאָג לְיִלְדִים שֶׁלוֹ לְהוֹצִיא אוֹתָם לְטִיּוּלִים, לְפִנֵּק אוֹתָם, כִּי הוּא קִמְצָן אוֹ מְכַל תְּרוּץ אַחֵר, הַיִּלְדִים שֶׁלוֹ נִשְׁרוּ וְעִזְבוּ אֶת הַדֵּת". הַשֵּׁם יִרְחָם!!!

אוּלַי אַתָּה אוֹהֵב לְהֵיוֹת עִם פְּרִצוּף שֶׁל תִּשְׁעָה בְּאֵב כֹּל הַזְּמַן, אוּלַי אַתָּה אוֹהֵב חֲמָרוֹת וּמְכַנִּיס לְמַחֲשֵׁב אֶת הַדִּיסק אֲוֶן קִי כֹל הַזְּמַן כְּדֵי לְרֵאוֹת: "הַתְּקַבְּלָה חֲמָרָה חֲדָשָׁה". אֲבָל הַיִּלְדִים שְׁלֶךְ לֹא בִדְרָגָה שְׁלֶךְ, הֵם לֹא מְעַנְיָנִים בַּחֲמָרוֹת וּבִדְרָךְ שְׁבַחֲרַת לְעִצְמָךְ. אִם אַתָּה תִּבּוֹא עִם פְּרִצוּף שֶׁל תִּשְׁעָה בְּאֵב וְכָל דְּבָר "אֲסוּר אֲסוּר" - הַיִּלְדִים שְׁלֶךְ יִמְצְאוּ פֶתַח אַחֵר לְמַלוּט, שְׂאֲתָה תִתְחַרֵּט עַל זֶה. אֵל תִּהְיֶה טַפֵּשׁ! הַתּוֹרָה הַתִּירָה דְּבָרִים, אֵל תִּאָּסֵר מֵה שְׁהַתּוֹרָה הַתִּירָה. 'כְּשֵׁם שֶׁאֲסוּר לְטַהֵר אֶת הַטַּמֵּא כֶּף אֲסוּר לְטַמֵּא אֶת הַטְּהוֹר' (ירוּשְׁלַמִי תְרוּמוֹת פָּרָק ה הַלְכָה ג), וְכִמוֹ שֶׁאֲסוּר לְהַתִּיר אֶת הָאֲסוּר, כִּכֶּה גַם אֲסוּר לְאָסֵר אֶת הַמְּתָר (תְּשׁוּבוֹת מִיּוֹנִיּוֹת קִדְשָׁה סִימָן טו, וְשׁו"ת בְּנִימִין זָאב סִימָן שְׁכו, וּבְשׁו"ת זְקֵן אֶהְרֵן סִימָן קמ"ד). בְּרוּךְ ה' הַתּוֹרָה בְּאֵה וְעֲשֵׂתָהּ לָנוּ אֲסוּרִים, וְאֵת זֶה מְקִימִים בְּאֵהָהּ

וְאִיךָ לְהַנֹּת בְּחַיִּים

וּבְשִׂמְחָה. אָכַל אֶל תְּגֹדֶר גְּדָרִים בְּעֶצְמָה! מִמֵּי אֲנַחְנוּ לֹמְדִים אֶת זֶה? מִהֲנִחַשׁ וְחֹה. חֹה הוֹסִיפָה וְאִמְרָה: "שֶׁהַשֵּׁם אָמַר לֹא לְגַעַת בְּעֶץ", הִיא הוֹסִיפָה עַל הַצּוּי וּבְזֶה גִרְעָה (בְּרֵאשִׁית ג, ב וּבְפָרוּשׁ רִש"י). כְּשֶׁהִנִּחַשׁ שֶׁמַּע אֶת זֶה הוּא דָחַף אוֹתָהּ עַל הַעֵץ וְהִרְאָה לָהּ שֶׁלֹּא קוֹרָה לָהּ כָּלוּם כְּשֶׁהִיא נוֹגַעַת (מִדְרַשׁ רַבָּה פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית פָּרָשָׁה יט סִימָן ג), וּמִכָּאֵן הִיָּתָה הַדֶּרֶךְ קִצְרָה לְאֲכִילָהּ מֵעֵץ הַדַּעַת, וְלִסְלוּק מִגֵּן עֵדֶן.

לְצַעֲרֵנוּ יֵשׁ הַיּוֹם בְּחוּרִים שֶׁמְלַמְּדִים אוֹתָם שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל עִם כּוֹבַע וְחִלִּיפָה, וְאִם לֹא - אֶל תִּתְפַּלֵּל, הִתְפַּלֵּה שְׂלֵף לֹא שְׁוֶה. אֲזוּ מָה עוֹשֶׂה הַבְּחוּר? אֵין לוֹ כּוֹבַע וְחִלִּיפָה, אֲזוּ הוּא לֹא מִתְפַּלֵּל. וְאֲזוּ יוֹם אֶחָד הוּא לֹא מִתְפַּלֵּל, וְיוֹם שֵׁנִי כְּבָר לֹא מִנִּיחַ תְּפִלִּין. צָרִיךְ לְהַכְנִיֵס אֶת הַדְּבָרִים לְפָרוּפּוֹרְצִיּוֹת. וְהִיסוּד הַתְּשִׁיעִי בִּי"ג עֲקָרֵי הָאֱמוּנָה 'שֶׁזֶה תוֹרַת מֹשֶׁה לֹא תִבְטָל, וְלֹא תִבּוֹא תוֹרָה מֵאַתְהוּ' ה' זולָתָהּ, וְלֹא יִתּוּסַף בָּהּ וְלֹא יִגְרַע מִמֶּנָּה לֹא בְּכַתוּב וְלֹא בְּפָרוּשׁ (פָּרוּשׁ הַמְּשֻׁנָּה לְרַמְבַּ"ם סִנְהֶדְרִין תַּחֲלַת פָּרָק י), הַתוֹרָה לֹא בְּנוּיָה מִיַּחְסֵי חִבְרָה, אוֹ מִיַּחְסֵי צְבוּר וְכָל מִינֵי אֲפָנִים, אֲלֵא מִתוֹרַת אֱמֶת, וְאִי אֲפָשֶׁר לְבַנוֹת אוֹתָהּ עִם שְׂקָרִים.

הַנֶּפֶשׁ הַמְּחַנֵּךְ

וְלָכֵן בִּימֵי בֵּין הַזְּמַנִּים הָאֵדָם יְהִיָּה חָכָם, וְיִדְאָג לְמִשְׁפָּחָה שְׁלוֹ, יוֹצִיא אוֹתָם, יַפְנֹק אוֹתָם. וְתֹאמַר לָהֶם שְׁזֶה פָּרִס עַל זֶה שֶׁהֵם לֹמְדִים תוֹרָה, שֶׁהֵם מְתַנְהֲגִים יָפָה, שֶׁהַבְּנוֹת הוֹלְכוֹת בְּצַנִּיעוּת. וְאִם הוּא זָכָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֶּן שְׁלוּמֵד תוֹרָה בִּישִׁיבָה יֹאמַר לוֹ: "אַתָּה יוֹדֵעַ לָמָּה אֲנִי עוֹשֶׂה אֶת זֶה? כִּי אַתָּה בְּחוּר יְשִׁיבָה, כִּי אַתָּה הַבֵּן

פְּרִשְׁת כִּי תֵצֵא

הִיָּקֵר שְׁלִי, וְאַתָּה מְחַזֵּיק אֶת הָעוֹלָם, וְכִדִּי שְׂיִהְיֶה לְךָ כַּח לְלַמֵּד תּוֹרָה, לְאַיִפֶּה שְׂאַתָּה רוֹצֶה לְלַכֵּת - גִּלְךָ". "בְּאַשֶׁר תִּלְךְ אֶלְךָ" (עֵינֵי רוּת א, טו) וְאַדָּם שְׂיַעֲשֶׂה אֶת זֶה, הַחַיִּים שְׁלוֹ יִהְיוּ שְׁלוֹיִם וּשְׁמֻחִים, הִילְדִים שְׁלוֹ יֵאָהֲבוּ אוֹתוֹ, הִילְדִים שְׁלוֹ יִרְצוּ לְשִׁמֵּר תּוֹרָה וּמִצְוֹת, הִילְדִים שְׁלוֹ יִרְצוּ לְגַדֵּל מִשְׁפָּחָה כְּמוֹ שֶׁהוּא גִדֵּל, וְשֶׁהִילְדִים שְׁלָהֶם גַּם יִהְנוּ כְּמוֹ שֶׁהֵם נִהְנוּ בְּחַיִּים, גַּם הַנְּאָה גְּשֻׁמִית וְגַם הַנְּאָה רוּחַנִית.

בֵּינוּ נָא זֹאת!

אֵיךְ מְכַפְּרִים עַל הָעוֹנוֹת

וּמִכָּאֵן נִגְיַע לְנִקְוָה נּוֹסֶפֶת, שְׁגַם כֵּן צְרִיכָה בְּרוּר וּבְאוּר. יֵשׁ בְּסִפְרִים הַקְּדוּמוֹנִים כֹּל מִיָּנִי סוּגֵי כְּפָרַת עוֹנוֹת לְחוֹטָאִים. בְּדוֹר שְׁלָנוּ זֶה לֹא מִתְאַיִם בְּכֻלָּל, בְּמִיָּחַד שְׂאֵם הוּא חוֹבֵל בְּעֲצָמוֹ הוּא עוֹבֵר עֲבָרָה (רַמְבַּ"ם הַלְכוֹת חוֹבֵל וּמִזִּיק פָּרַק הַ הַלְכָה א). וְלִכֵּן הַפְּתָרוֹן הוּא אִם חָטְאָתָּ וְאַתָּה רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת לְךָ כְּפָרַת עוֹנוֹת? יֵשׁ דְּבָרִים רְאוּיִם וּמִתְאַיִמִים לְכֹל אַחַד, כְּמוֹ מַה שְׂאָמְרוּ בְּגִמְרָא, עַד הֵיכֵן תְּכַלִּית יְסוּרִין? [פְּרִשׁ רַש"י שְׂאֵיִן יְסוּרִים פְּחוֹתִים מֵהֶם] אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: כֹּל שְׂאָרְגוּ לוֹ בְּגַד לְלִבָּשׁ וְאִין מִתְקַבֵּל עָלָיו. וְכֵן אִם נִתְּכֹנוּ לְמִזְג בְּחַמִּין וּמִזְגוּ לוֹ בְּצוּנוֹן, בְּצוּנוֹן וּמִזְגוּ לוֹ בְּחַמִּין. וְאַפְּלוּ נִהַפְּהוּ לוֹ חִלּוּקוֹ וְצָרִיף לְפִשְׁטוֹ וְלַחֲזוֹר לְלִבָּשׁוֹ. וְאַפְּלוּ אִם הוֹשִׁיט יָדוֹ לְפִיס לְטַל שְׁלֵשׁ מִטְּבָעוֹת וְעָלוּ בְּיָדוֹ שְׁתֵּים (עֲרִכִין דף טז עמוד ב). וְכְּפָרַת הָעוֹנוֹת הַגְּדוּלָה בְּיוֹתֵר הִיא שְׂאֵם מְבִישִׁים אוֹתָךְ - תִּשְׁתַּק. מְבִזִּים אוֹתָךְ - תִּשְׁתַּק. זֹו כְּפָרַת הָעוֹנוֹת הַכִּי גְדוּלָה, וּבְזֶה הָאָדָם יְכוֹל לְהִתְכַּפֵּר עַל כָּל עוֹנוֹתָיו. הַעֲבָרָה עַל

ואיך להנות בחיים

המדות היא כפרת העונות הכי טובה (ראש השנה דף יז צמוד א). ואם האדם יעשה את אלו הדברים ויתמיד בתורה כפי כחו, ימחלו לו עונותיו, וכפי שאמרו במדרש (ילקוט שמעוני משלי פ'ק ג סימן תתקלה, ועין בשו"ת נביע אמר חלק י - ארח חיים סימן נה אות לו): 'אמר רב הונא, הרי שנכשל אדם בעברה שנתחייב בה מיתה בידי שמים, מה יעשה ויחיה, אם היה רגיל ללמד דף אחד, ילמד שני דפים, לשנות פ'ק אחד, ישנה שני פ'קים, ואם אינו יודע ללמד, ילך ויתמנה כגבאי צדקה ויעסק בצדקה ובגמילות חסדים, והוא נצול, ויארץ ימים'.

הרי לנו שגם בענייני כפרת עונות לא צריך לסבל ולהרס את הגוף, וכל שכן שבמה שאפשר להנות מהדברים שהקדוש ברוך הוא ברא בעולם הנפלא והמיחד הזה בהנאות המתרות - יהנה. אם זה באכילה, אם זה בשתייה, בכל ההנאות המתרות. עד כדי כך שהגמרא אומרת (חלין דף קט צמוד ב) שכל מה שהקדוש ברוך הוא ברא באסור - ברא כנגדו בהתר. כי אין בעיה לקדוש ברוך הוא שנהנה, השאלה מה הכוונה של המחשבה ומה התכלית.

זוכה לדברים הרבה

הקדוש ברוך הוא יברך את כלם שתזכו לנחת רוח יהודית. למה אומרים נחת רוח יהודית? כי יש אחד מאלופי עשו "אלוף נחת" (בראשית לו, יז). אנחנו לא רוצים נחת כזאת, אנחנו רוצים נחת יהודית אמיתית - שתצליחו לגדל את הילדים מתוך אהבה, מתוך שלוה, מתוך קדושה, מתוך טהרה, ותזכו גם לחיי עולם הזה וגם לחיי העולם הבא. ומי שלומד תורה שלא לשמה זוכה

פְּרִשְׁת כִּי תֵצֵא

לְהִגִּיעַ לְשִׁמָּה (סוּטָה דָף כב עמוד ב), 'וְכָל הַלּוֹמֵד תּוֹרָה לְשִׁמָּה זּוֹכֵה לְדַבְרֵי הַרְבֵּה' (אָבוֹת פָּרָק ו מִשְׁנָה א), וְהַשְׁמָחָה וְהַהֲנָאוֹת הַמְּתָרוֹת, וְהַנִּחַת מֵהַיָּלָדִים בְּכָלֵל 'זּוֹכֵה לְדַבְרֵי הַרְבֵּה', וּבְכָלֵל "דּוֹרְשֵׁי ה' לֹא יִחְסְרוּ כֹּל טוֹב" (תְּהִלִּים לֵד, יא) אֲמַן כֵּן יְהִי רָצוֹן.